

16.55x13.78	1	עמוד 35	THE MARKER - הארץ	13/12/2011	29967970-9
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

שתדלונות בכנסת / רונית דוניץ קידו

לחשוף את הסמוי מן העין: הלוביסטים

אימוץ הצעת החוק האמורה יאפשר את קיומו של דיון ציבורי גם בנושאים אחרים העולים על סדר יומה של הכנסת, ותביא לכך שלכל אדם תהיה האפשרות לעמת את המידע שהועבר לחברי הכנסת על ידי לוביסטים מוני-עי אינטרס עם מידע אחר, העשוי להוביל את נבחרי הציבור למסקנות שונות מאלה שביקשו השתדלנים לקדם. שקיפות זו תאפשר לא רק החלטות מושכלות יותר של נבחרי הציבור, שכן המידע שיגיע לידיהם יהיה מגוון יותר, אלא תאפשר גם לצמצם את "מרחב הצניעות" שבין הצהרותיהם של התאגידים על מדיניותם בתחומים כמו איכות הסביבה וחוקיות אדם, לבין פעילותם השתדלנית בפועל.

התמיכה הרחבה לה זוכה ההצעה מחברי כנסת מכל קצוות הקשת הפוליטית הכרחית להצלחתה של חקיקה בנושא זה, ומעידה על חשיבותה של ההצעה כצעד ראשון של ביצור הדמוקרטיה הישראלית מפני השפעות סמויות מן העין של בעלי אינטרסים על הליכי החקיקה. על הח"כים שהרמוקרטיה יקרה ללבם להצטרף ליחזמה ולתמוך בה. את המתנגדים להצעה ישפוט הציבור, כמי שחובת נאמנותם אינה מסורה בראש ודאשונה לבחוריהם.

הכנתה היא ראש המכון לאחריות תאגידית במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן

אף מעצבת מרכזית של הרגלי החיים ה"סיסיים שלנו, ובהם הרגלי האכילה, ההעדפות החינוכיות ואפילו הזהות הראשונית של האדם המערכי כזהות הצרכנית.

ואולם ההשפעה הרבה של התאגידים הגדולים על ההליך הדמוקרטי, שבאמצעותה הם מנצלים את משאביהם הכלכליים העצומים כמנוף לצבירת עוצמה פוליטית, נותרת עדיין, במידה רבה, סמויה מן העין. **במובן זה, הפעילות השתדלנית היא חלק מהעוצמה התאגידית: כשליחיהם של התאגידים ובעלי עניין חוקים נוספים, מעבירים הלוביסטים מידע רב לח"כים ולוועדות הכנסת, מידע שעל בסיסו מתקבלות החלטות פוליטיות, חברתיות וכלכליות מרכזיות.**

כך, למשל, קבע הקונגרס האמריקאי, בלחצה של תעשיית המזון האמריקאית, כי "פיצה היא ירק", ואיפשר בכך את המשך הזנת ילדי ארה"ב במזון מהיר בתי הספר. גם בישראל זכתה חברת נשר לפטור מהע"לאת מס הבלו, בשל לחצם של הלוביסטים בעת הדיונים. הלחצים העצומים שהופעלו על ועדת ששינסקי בירי חברות הגו הם דוגמה נוספת, אם כי הצלחתם במקרה זה היתה מוגבלת בשל ההד הציבורי לו זכתה עבודתה של הוועדה.

« בשנים האחרונות ניכרת עלייה משמעותית במספר השתדלנים הפועלים בבתי המחוקקים בעולם, בשמם של תאגידים ובעלי עניין אחרים, המבקשים להשפיע על קיבעי המדיניות בהחלטותיהם. הצעת חוק הלוביסטים, שגובשה על ידי המכון לאחריות חברתית של תאגידים במרכז האקדמי למשפט ולעסקים, בשיתוף עם ח"כ שלי יחימוביץ', מבקשת להשלים את החקיקה הקיימת בתחום ומטילה על הלוביסטים את החובה לפרסם מידע המועבר על ידם לח"כים במאגר מידע ציבורי ייעודי שיוקם לצורך כך. חשיבותה הרבה של ההצעה נוגעת לכך שהיא מאפשרת ראשיתו של פיקוח ציבורי על אופן קבלת החלטות במסגרת ההליך הדמוקרטי בכלל, ועל מעורבותם של בעלי עניין בהליך זה בפרט.

לכה של ההצעה הוא בכך שהיא מאפשרת לחשוף טפח מהשפעתם העצומה של התאגידים הגדולים גם על ההליך הפוליטי-דמוקרטי עצמו, ולא רק על "מרחב השוק", הנמצא כביכול מחוץ לו. המורעות להשפעה העצומה של התאגידים הגדולים על חיינו בשדה המסחר היא כבר עוכרה ידועה: עוצמתם הכלכלית והתרבותית של התאגידים מכתיבה במידה רבה לא רק את הרגלי הפינאני ורפואי הצריכה של הציבור, אלא היא